

Lee Strobel

Kauza Kristus

Vmhol som sa do tohto prípadu s väčšou vervou, než s akou som sledoval ktorúkoľvek inú záležitosť. Využil som svoje právnické vzdelanie, ktoré som získal na Yale Law School, ako aj svoje skúsenosti redaktora zaberajúceho sa právnickými prípadmi pre noviny Chicago Tribune.

A svetské dôkazy - z histórie, vedy, filozofie či psychológie - zrazu začali naznačovať niečo nepredstaviteľné.

zov? Ak by ste chceli bližšie sa oboznámiť s týmto prípadom, môžete si objednať knihu "Kauza Kristus" u nás v obchode Porta libri. K tomu by ste dostali...

Porta libri

Originally published in the U.S.A. under the title The Case For Christ
Copyright © 1998 by Lee Strobel
Grand Rapids, Michigan

Slovenský preklad © Porta libri, Bratislava 2000, 2003, 2010
Všetky práva slovenského prekladu vyhradené.

Preklad: Branislav Škripek
Obálka: Calder, Juló Nagy

ISBN 978-80-89067-56-5

OBSAH

ÚVOD	
Návrat k vyšetrovaniu prípadu nášho života	9
PRVÁ ČASŤ: SKÚMANIE ZÁZNAMOV	
1. Záznam očitých svedkov	19
Možno dôverovať Ježišovým životopisom? Dr. Craig L. Blomberg	
2. Preverovanie výpovedí očitých svedkov	38
Odolá Ježišov životopis dôkladnej analýze? Dr. Craig L. Blomberg	
3. Dokumentárny dôkaz	55
Nakoľko spoľahlivo sa zachovali Ježišove životopisy? Dr. Bruce M. Metzger	
4. Podporný dôkaz	72
Existuje spoľahlivý dôkaz o Ježišovi mimo jeho životopisov? Dr. Edwin M. Yamauchi	
5. Vedecký dôkaz	90
Súhlasí archeológia s Ježišovými životopismi, alebo ich vyvracia? Dr. John McRay	
6. Protidôkaz	107
Je historický Ježiš ten istý ako Ježiš viery? Dr. Gregory A. Boyd	
DRUHÁ ČASŤ: SKÚMANIE IDENTITY JEŽIŠA KRISTA	
7. Dôkaz identity	127
Bol Ježiš naozaj presvedčený, že je Božím Synom? Dr. Ben Witherington	
8. Psychologický dôkaz	138
Bol Ježiš blázon, keď tvrdil, že je Božím Synom? Dr. Gary R. Collins	

9. Dôkaz charakterového profilu	150
Spĺňal Ježiš atribúty Boha? Dr. Donald A. Carson	
10. Dôkaz odtlačkov prstov	165
Naplnil Ježiš - a iba Ježiš - identitu Mesiáša? Louis S. Lapidés	

TRETIA ČASŤ: SKÚMANIE DÔKAZOV O VZKRIESENÍ

11. Medicínsky dôkaz	183
Bola Ježišova smrť fingovaná a jeho vzkriesenie iba žart? Dr. Alexander Metherell	
12. Dôkaz chýbajúceho tela	196
Naozaj neostalo Ježišovo telo v hrobe? Dr. William Lane Craig	
13. Dôkaz zjavení	214
Videl niekto Ježiša živého po smrti na kríži? Dr. Gary Habermas	
14. Nepriamy dôkaz	232
Existujú ďalšie fakty, ktoré poukazujú na Ježišovo vzkriesenie? Dr. J. P. Moreland	

ZÁVER

Verdikt histórie	245
K čomu vedú dôkazy - a čo to dnes znamená?	

POZNÁMKY	260
LITERATÚRA	269
INDEX	275

POĎAKOVANIE

Som hlboko vďačný za náhľad a príspevky, ktorými do tejto knihy prispeli rozliční ľudia. Zvlášť som zaviazaný Billymu Hybelsovi, ktorý mi umožnil predniesť sériu prezentácií na túto tému v kostole *Willow Creek Community*, svojej žene Leslie, ktorá prišla s myšlienkou vydať tieto prednášky ako knihu, a svojmu vydavateľovi Johnovi Sloanovi, ktorého tvorivé nápady tento projekt v mnohom oživil.

Tiež som vďačný Markovi Mittelbergovi a Garrymu Pooleovi za ich neustále povzbudzovanie a pomoc, Chadovi Meisterovi a Bobovi a Gretchen Passantinovým za ich bádanie a nápady, Russ Robinsónovi za jeho právnické postrehy, svojej asistentke Jodi Walleovej za jej neoceniteľnú pomoc a svojej dcére Alison a synovi Kylemu za ich skryté služby a pomoc pri mojej práci.

Nakoniec chcem poďakovať vedcom, ktorí mi poskytli interview pre túto knihu. Znovu a znovu ma udivovali nielen ich znalosti a múdrosť, ale aj ich pokorná a úprimná viera, ako aj ich túžba pomôcť bádateľom v oblasti ducha preskúmať Ježišove znepokojivé výroky.

ÚVOD

NÁVRAT K VYŠETROVANIU PRÍPADU NÁŠHO ŽIVOTA

Povedané žargónom prokurátorov, proces s Jamesom Dixonom bol „dopredu odklepnutý“. Otvorený, a hneď uzavretý. Dokonca i zbežný pohľad na dôkazy stačil na vyvodenie záveru, že Dixon počas potýčky na juhu Chicaga postrelil policajného seržanta Richarda Scanlona do brucha.

Kúsok po kúsku, krok za krokom, svedok za svedkom – dôkazy priťahovali slučku okolo Dixonovho krku. Boli tu odtlačky prstov a zbraň, očítí svedkovia a motív, zranený policajt a vinník s povestou násilníka. A teraz bol systém kriminálnej justície pripravený nechať zaklapnúť dvere klietky, ktorá Dixona uväzní váhou jeho vlastnej viny.

Fakty boli jasné. Seržant Scanlon sa ponáhlal na West Place 108 po tom, ako susedia zavolali na políciu. Scanlon pri svojom príchode zastihol Dixona v hlučnej hádke so svojou dievčinou pred vstupnými dvermi jej domu. Jej otec sa vynoril, keď zbadal Scanlona, v domnienke, že už je bezpečné vyjsť von.

Náhle sa medzi Dixonom a otcom dievčaťa strhla bitka. Seržant do nej pohotovo zasiahol, aby ju ukončil. Ozval sa výstrel; Scanlon, zranený v oblasti brucha, sa zapotácal. Hneď potom dorazili iné dve policajné autá so zapnutými sirénami a policajti sa rozbehli za unikajúcim Dixonom.

Dixonova zbraň kalibru 22 – plná jeho odtlačkov prstov a so stopami po vystrelenom náboji – sa našla neďaleko, na mieste, kde ju po streľbe zjavne zahodil. Otec dievčaťa nebol ozbrojený; Scanlonov revolver zostal v puzdre. Spálený pušný prach na Scanlonovej pokožke svedčil o výstrele z úplne tesnej blízkosti.

Toto zranenie ho našťastie neohrozilo na živote, ale bolo dosť vážne na to, aby mu vyslúžilo medailu za odvahu, ktorú mu s hrdosťou pripol na hrud' samotný policajný inšpektor. Čo sa týkalo

Dixona, keď polícia prezrela jeho trestný register, objavila, že už predtým bol usvedčený zo streľby na niekoho iného. Zjavne mal sklony k násiliu.

Takmer rok po tejto udalosti som sedel a zapisoval si poznámky v skoro prázdnej chicagskej súdnej sieni, kde Dixon verejne priznal, že vystrelil na pätnásť rokov slúžiaceho policajta. Jeho priznanie potvrdilo všetky ostatné dôkazy. Sudca Frank Machala nariadil Dixona uväzniť a úderom kladivka prípad uzavrel. Spravodlivosti sa učinilo zadosť.

Poznámkový blok som si zasunul do vnútorného vrecka športovej bundy a pomaly som zostupoval dolu schodmi do tlačového strediska. V zajtrajšom vydaní *Chicago Tribune* mi povolia najviac tak článok na tri odseky. A asi toľko si to aj zaslúžilo. Nebolo tu príliš o čom rozprávať.

Aspoň som si to myslel.

TIP INFORMÁTORA

Zodvihol som slúchadlo telefónu a okamžite som spoznal hlas na druhej strane linky – bol to informátor, ktorého som získal počas svojich návštev v súdnej budove. Ihneď mi napadlo, že má pre mňa niečo horúce, pretože vždy hovoril o to rýchlejšie a tichšie, o čo väčší tip mi chcel dať, a teraz to zo seba šeptom len tak sypal.

„Lee, poznáš Dixonov prípad?“ spýtal sa.

„Och, pravdaže“, odvetil som. „Venoval som sa tomu posledné dva dni. Jasná záležitosť.“

„Nebuď si taký istý. Ide o to, že pár týždňov pred streľbou bol seržant Scanlon na večierku, kde sa chválil strieľajúcim perom.“

„Čím?“

„Strieľajúcim perom. Je to pištoľ kalibru 22, ktorá vyzerá ako plniace pero. Nosiť ju je zakázané, čo platí aj pre policajtov.“

Keď som mu povedal, že nevidím, aký to má význam, jeho hlas stíchol ešte viac. „Ide o toto: Dixon Scanlona nepostrelil. Scanlona zranila jeho vlastná pištoľ, keď náhodou vystrelila vo vrecku košele. Falošne obvinil Dixona, aby sa sám nedostal do problémov kvôli držaniu nepovolenej zbrane. Nechápeš, Dixon je nevinný!“

„To nie je možné!“ vyhlásil som.

„Prever si dôkazy ešte raz sám“, znela jeho odpoveď. „A pozri sa, o čom naozaj svedčia.“

Položil som slúchadlo a hnal som sa hore schodmi do kancelárie prokurátora; na chvíľu som sa zastavil, aby som sa nadýchol skôr, ako vstúpim. „Poznáte Dixonov prípad?“ neurčito som sa spýtal, aby som nevyložil karty na stôl príliš skoro. „Ak by vám to nevadilo, chcel by som si znovu prejsť detaily toho prípadu.“

Tvár mu zbledla. „Hm, nemôžem o tom hovoriť“, zakoktal. „Zatiaľ sa k tomu nevyjadriť.“

Ukázalo sa, že môj informátor už svoje podozrenie posunul aj ľuďom v jeho kancelárii. Opäť teda zvolali veľkú porotu a tá ešte raz skúmala dôkazy. A na veľký úžas a nad všetko očakávanie nepriedušne uzavretý prípad Jamesa Dixona znovu otvorili.

NOVÉ FAKTY NA PODPORU NOVEJ TEÓRIE

Zároveň som aj ja rozbehol svoje vlastné vyšetrovanie. Preskúmal som miesto činu, konfrontoval som svedkov, hovoril som s Dixonom a preveroval som si vecné dôkazy. Keď som celý prípad dôkladne prešiel, stala sa tá najzvláštnejšia vec: všetky nové fakty, ktoré som odhalil – no i staré dôkazy, ktoré predtým tak presvedčivo ukazovali na Dixonovu vinu – presne zapadli do teórie so strieľajúcim perom.

- Svedkovia vypovedali, že pred Scanlonovým „príchodom na scénu“ búchal Dixon svojou zbraňou na dvere domu svojho dievčaťa. Zbraň vystrelila smerom dolu; v prednej stene verandy bola malá priehlbina, zhodná so stopou po náraze guľky. Toto by hovorilo pre náboj, ktorý chýbal z Dixonovej pištole.
- Dixon vypovedal, že nechcel byť prichytený so zbraňou, preto ju skryl v tráve na druhej strane cesty ešte pred príchodom polície. Našiel som svedka, ktorý to potvrdil. Toto vysvetlilo, prečo sa zbraň našla dosť ďaleko od miesta výstrelu, hoci nikto nevidel, že by ju Dixon odhodil.
- Spálený pušný prach bol sústredený vo vnútri – ale nie zvonku – ľavého vrečka Scanlonovej košele. Diera po guľke bola na dne vrečka. Záver: zbraň samovoľne vystrelila vo vnútri vrečka.
- Na rozdiel od formulácií v policajnom hlásení, dráha guľky viedla v zostupnom smere. Pod Scanlonovým vreckom na košeli bola krvavá stopa; tam sa guľka vynorila po krátkej púti telom.
- Z Dixonovho trestného registra necitovali presne. Hoci naozaj strávil tri roky vo väzení za prestrelku, odvolací súd ho oslobodil po tom, ako uznal, že ho usvedčili na základe krivého obvi-

nenia. Ukázalo sa, že polícia zatajila korunného svedka a že svedok obžaloby klamal. Toľko z Dixonovho záznamu o násilných sklonoch.

NEVINNÝ ČLOVEK JE OSLOBODENÝ

Nakoniec som položil Dixonovi najpodstatnejšiu otázku: „Ak si bol nevinný, prečo si sa priznal k vine?“

Dixon si vzdychol. „Pretože priznanie je poľahčujúca okolnosť“, odpovedal, čím myslel na prax, keď obžaloba odporúča zníženú trestnú sadzbu, ak sa vinník prizná k vine, a tým ušetrí všetkým čas a súdne trovy.

„Povedali mi, že ak sa priznám, odsúdia ma na rok väzenia. Strávil som vo vyšetrovacej väzbe spolu už tristošesťdesiatdva dní. Chceli odo mňa len to, aby som potvrdil, že som to spravil, a potom som o pár dní mohol ísť domov. Ak by som však nástojil na vyšetrovaní a porota by ma uznala vinným, potom by mi to poriadne naparili. Dali by mi dvadsať rokov za strelbu na policajta. Nestálo to za ten risk. Chcel som ísť domov...“

„A tak si pripustil, že si urobil niečo, čo si neurobil.“

Dixon prikývol.

Dixona nakoniec zbavili viny a neskôr vyhral právny spor s policajným oddelením vyšetrovania. Scanlonovi odobrali medailu, obžalovali ho, obvinili zo zámerného zavádzania a prepustili zo zamestnania.¹ Čo sa týkalo mňa, moje reportáže vyšli na titulných stránkach. No čo je omnoho dôležitejšie, ako mladý reportér som sa veľa naučil.

Zistil som, že dôkazy možno zoradiť viac ako jedným smerom. V tomto prípade sa napríklad nazbieralo dosť dôkazov, aby Dixona usvedčili zo strelby na policajta. No kľúčové otázky zneli takto: *Bola séria dôkazov naozaj úplná? A ktoré vysvetlenie sa najlepšie hodí k sume všetkých faktov?* Keď sa objavila teória so strieľajúcim perom, ukázalo sa, že tento scenár najlepšie zodpovedá všetkým zhromaždeným dôkazom.

A pochopil som aj niečo iné. Dôkazy na mňa vplývali od začiatku tak presvedčivo predovšetkým preto, že úplne zodpovedali mojím vtedajším predsudkom. Dixona som považoval za obyčajného výtržníka, za vyvrheľa, ktorý si nedokáže udržať zamestnanie, za

dieťa z narušenej rodiny. Policajti boli dobrí chlapíci a prokurátori nerobili chyby.

Pri pohľade cez takéto okuliare všetky pôvodné dôkazy do seba zdanlivo dokonale zapadali. Pôvodné rozpory či medzery som si naivne prekrútil. Keď mi policajti povedali, že prípad vyriešili, vzal som ich za slovo a viac som sa tým nezaoberal.

Keď som však tieto okuliare odložil a pokúsil sa pozrieť na celý prípad objektívne, zrazu som ho videl v úplne novom svetle. Nakoniec som sa dal dôkazmi viesť k pravde, bez ohľadu na to, či sa hodia do mojej pôvodnej šablóny.

To bolo pred viac ako dvadsiatimi rokmi. Ale najväčšia lekcia ešte len mala prísť.

OD DIXONA K JEŽIŠOVI

Tento nezvyčajný prípad som opísal preto, že moja duchovná púť sa istým spôsobom veľmi podobala skúsenosti, ktorú som mal s Jamesom Dixonom.

Väčšinu svojho života som sa staval k viere skepticky. Vlastne som sa považoval za ateistu. Podľa mňa existovalo príliš veľa dôkazov o tom, že Boh je iba výplodom ľudských túžob, starovekej mytológie či primitívnych povier. Ako by mohol existovať milujúci Boh, ak posielal ľudí do pekla len preto, že v neho neveria? Ako by mohli byť zázraky v rozpore so základnými zákonmi prírody? Nevysvetľuje vari evolúcia pôvod života dostatočne jasne? Či výsledky vedeckého skúmania nerozptyľujú vieru v nadprirodzeno?

A čo sa týka Ježiša, či azda neviete, že nikdy nevyhlásil, že je Bohom? Bol to revolucionár, mudrc, zbožštený žid – ale Boh? Nie, taká myšlienka mu ani len na um neprišla! Vedel by som vám vtedy odporučiť množstvo univerzitných profesorov, ktorí to povedali a ktorým sa dalo dôverovať, či nie? Tak sa na to pozrime: aj zbežné nazretie do zápisov o ňom nás presvedčí, že Ježiš bol iba ľudskou bytosťou ako vy a ja, hoci neobyčajne obdarovanou láskavosťou a múdrosťou.

No zbežný pohľad bol to jediné, čo som kedy týmto dôkazom venoval. Z filozofie a histórie som si prečítal práve dosť na to, aby som sa utvrdil vo svojom skepticizme – tu dajaký fakt, tam nejakú vedeckú teóriu, pádny argument, múdru úvahu. Zaiste, videl som aj zopár nezrovnalostí a rozporov, ale mal som závažný dôvod igno-

rovať ich: nemorálny, na vlastné ja zameraný život, ktorého by som sa musel nevyhnutne vzdať, keby som zmenil svoje postoje a stal sa Ježišovým nasledovníkom.

Pre mňa bol teda prípad uzavretý. Existovalo predsa dosť dôkazov na to, aby som sa uspokojil s úsudkom, že božská prirodzenosť Ježiša nie je nič viac, ako fantáziou oplývajúci výmysel poverčivých ľudí.

Aspoň som si to myslel.

ODPOVEDE ATEISTOVI

K opätovnému skúmaniu kauzy Kristus ma však neprivedol telefonát informátora, ale moja žena.

Leslie ma na jeseň roku 1979 omráčila správou, že sa stala kresťankou. Prevrátil som oči a pripravil sa na najhoršie s pocitom obeť, ktorá práve zistila, že sa ocitla v pasci bez možnosti úniku. Oženil som sa s veselou, bezstarostnou Leslie, ochotnou riskovať, a teraz som začal mať strach, že sa v nej rodí puritánka s potlačenými sexuálnymi pudmi, ktorá premení náš spoločensky zameraný životný štýl na celonočné modlitbové vigílie a dobročinné smeny v kuchyniach zamastených od polievok pre bezdomovcov.

Namiesto toho ma príjemne prekvapila - ba až ohromila - hlboká zmena jej charakteru, jej vyrovnanosť a rozvaha. Výsledkom bolo to, že som chcel spoznať, čo spôsobilo tieto skryté, no hlboké posuny v postojoch mojej ženy, takže som sa pustil do celkového skúmania faktov nahromadených okolo tejto kresťanskej záležitosti.

Usiloval som sa vzdať predsudkov a sústredenosti na vlastné ja. Čítal som knihy, zhováral som sa s expertmi, kládol som otázky, analyzoval históriu, pátral v archeológii, študoval starovekú literatúru a po prvýkrát som prebral celú Bibliu verš po verši.

Vrhol som sa do tohto prípadu s väčšou vervou, než s akou som sledoval ktorúkoľvek inú záležitosť. Využil som svoje právnické vzdelanie, ktoré som získal na *Yale Law School*, ako aj svoje skúsenosti redaktora zaoberajúceho sa právnymi prípadmi pre noviny *Chicago Tribune*. A svetské dôkazy - z histórie, vedy, filozofie či psychológie - zrazu začali naznačovať niečo nepredstaviteľné.

Bolo to ako rehabilitovanie prípadu Jamesa Dixona.

SPRAVIŤ SI VLASTNÝ ÚSUDOK

Možno aj váš názor na duchovné veci zásadne ovplyvnili argumenty, ktoré ste počuli od ľudí okolo seba, od univerzitných profesorov, členov svojej rodiny či priateľov, alebo ktoré ste pozbierali kedysi dávno z kníh. Je však váš úsudok naozaj tým najlepším možným vysvetlením daných dôkazov? Ak by ste išli hlbšie a systematicky konfrontovali a preverovali svoje predsudky, k čomu by ste dospeli?

O tom je táto kniha. Vlastne chcem znovu prejsť a bližšie vysvetliť duchovnú púť, ktorou som kráčaľ takmer dva roky. Spolu so mnou navštívite trinásť popredných vedcov – osobnosti s najvyššími akademickými hodnotami, s ktorými som robil interview. Precestoval som krajinu krížom-krážom – od Minnesoty po Georgiu, od Virgínie po Kaliforniu, aby som získal ich fundované názory, vystavil ich skeptickým námietkam, nútil ich obhájiť svoje pozície pádnymi argumentmi a položil im práve tie otázky, ktoré by ste sa ich opýtali, keby sa vám na to naskyťla príležitosť.

V tomto pátraní po pravde som využil svoje skúsenosti z reportáží o právnych prípadoch, keď som skúmal rozličné kategórie dôkazov, napríklad výpovede očitých svedkov, písomné dôkazy, podporné dôkazy, protidôkazy, vedecké dôkazy, psychologické dôkazy, nepriame dôkazy, ba dokonca aj dôkazy odtlačkov prstov. Znie to záhadne, však?

S rovnakou klasifikáciou by ste sa stretli v súdnej sieni. A bude pravdepodobne najlepšie sledovať celý proces z právnickej perspektívy, takže vy budete v roli porotcu.

Keby vás vybrali do poroty pre skutočný súdny prípad, požiadali by vás, aby ste pred všetkými potvrdili, že nie ste predpojatý. Museli by ste prisahať, že budete nezaujatý a spravodlivý a že si urobíte úsudok o danom prípade na základe faktov, a nie podľa svojich vrtochov či predsudkov. Nabádali by vás, aby ste starostlivo zvažovali hodnovernosť svedkov, pozorne si vypočuli ich svedectvo a dôsledne podriadili dôkazy zdravému rozumu a logike. A ja vás žiadam, aby ste počas čítania tejto knihy urobili to isté.

A konečne, zodpovednosťou porotcov je vyniesť rozsudok. Nemusia mať stopercentnú istotu, pretože v tomto živote si nemôžeme byť absolútne istí ničím. Na súde sa od porotcov požaduje, aby zvážili dôkazy a dospeli k najlepšiemu možnému záveru. Inými

slovami, keď si spomenieme na prípad Jamesa Dixona, do ktorého scenára zapadajú zistené skutočnosti najlepšie?

To bude vaša úloha. Dúfam, že ju vezmete vážne, pretože tu ide o viac, než len o povrchnú zvedavosť. Ak možno Ježišovi veriť – a uvedomujem si, že vy o tom môžete pochybovať – potom niet ničoho dôležitejšieho, než váš vzťah k nemu.

Ale kto to naozaj bol? Za koho sa vyhlasoval? Existuje nejaký hodnoverný dôkaz na podporu jeho tvrdení? To sa pokúsime zistiť v našom prvom rozhovore. Vydajme sa teda do Denveru.

PRVÁ ČASŤ

SKÚMANIE ZÁZNAMOV

ZÁZNAM OČITÝCH SVEDKOV

MOŽNO DÔVEROVAŤ JEŽIŠOVÝM ŽIVOTOPISOM?

Keď som po prvý raz stretol hanblivého a tichého Lea Cartera, bol to sedemnásťročný veterán najtvrdších chicagských štvrtí. Jeho svedectvo dostalo za mreže troch vrahov. V lebke nosil tridsaťosem kalibrovú guľku, príšernú pripomienku hororu, ktorý sa začal, keď Leo videl, ako Eliáš Baptista zastrelil miestneho obchodníka so zmiešaným tovarom.

Leo a jeho priateľ Leslie Scott hrali basketbal, keď videli, ako Eliáš a s ním šestnásťročný delikvent s tridsiatimi záznamami v trestnom registri zavraždili Sama Bluea pred jeho obchodíkom.

Leo ho poznal od detstva. „Keď sme nemali čo jesť, vždy nám nejaké jedlo dal“, vysvetlil mi Leo tichým hlasom. „Preto, keď som išiel do nemocnice a tam povedali, že zomrel, vedel som, že budem musieť svedčiť o tom, čo som videl.“

Výpoveď očitého svedka má veľkú moc. Jeden z najdramatickejších momentov na súde sa deje vtedy, keď svedok detailne popisuje kriminálny čin, ktorý videl, a potom s odvahou ukáže na odporcu, akoby to bol páchatel. Eliáš Baptista vedel, že jediný spôsob, ako sa vyhnúť väzeniu, je nejako zabrániť Leovi Carterovi a Lesliemu Scottovi, aby niečo také urobili.

A tak sa Eliáš a jeho dvaja kamaráti vydali na poľovačku. Vystopovali ich práve vtedy, keď títo dvaja spolu s Leovým bratom Henrym kráčali dolu ulicou a všetkých troch odvliekli s pištoľou priloženou k spánkom do neďalekých tmavých prístavných dokov.

„Mám ťa rád“, povedal Eliášov bratranec Leovi, „ale musím to spraviť.“ Nato Leovi pritlačil pištoľ medzi oči a stlačil kohútik.

Zbraň zrevala; guľka pod malým sklonom oslepila Leovo pravé oko a usadila sa mu v hlave. Keď sa zrútil na zem, zaznel ďalší výstrel a táto guľka sa zavrtala desať centimetrov od jeho chrbtice.

Kým Leo predstieral, že je mŕtvy, videl zo svojej pozície na zemi, ako jeho vzlykajúceho brata a kamaráta jedného za druhým kruto popravili. Keď Eliáš so svojím gangom odišli, Leo sa odplazil do bezpečia.

Napriek všetkým očakávaniam to Leo Carter prežil. Guľka bola príliš hlboko na to, aby ju mohli bez problémov odstrániť. Napriek prudkým bolestiam hlavy, ktoré nedokázali utíšiť ani silné lieky, sa stal jediným očitým svedkom proti Eliášovi Baptistovi pri súde vo veci vraždy obchodníka Sama Bluea. Porotcovia Leovi uverili a Eliáša odsúdili na osemdesiat rokov väzenia.

A Leo bol aj jediným očitým svedkom, ktorý vypovedal proti Eliášovi a jeho dvom kamarátom o zabití svojho brata a priateľa. A jeho svedectvo znovu stačilo na to, aby sa toto trio dostalo do väzenia na celý zvyšok života.

Leo Carter je jeden z mojich hrdinov. Zadosťučinil spravodlivosť, aj keď za to zaplatil monumentálnu cenu. Vždy, keď premýšľam nad svedectvom očitého svedka, objaví sa mi v mysli jeho tvár, hoci sa to stalo pred viac ako dvadsiatimi rokmi.¹

SVEDECTVO DÁVNÝCH ČIAS

Áno, výpoveď očitého svedka môže byť veľmi pádna a usvedčujúca. Ak mal svedok dostatok času na pozorovanie zločinu, ak nie je zaujatý alebo nemá nekalé úmysly a jeho svedectvo je pravdivé a priame, potom môže byť ten vrcholný moment, keď namierený prst ukáže na vinníka v súdnej sále, dostatočným dôvodom na odsúdenie onej osoby do väzenia, ba dokonca k čomusi horšiemu.

Rovnako dôležité sú výpovede očitých svedkov pri skúmaní historických udalostí, a teda aj pri hľadaní odpovede na otázku, či je Ježiš Kristus jediný Boží Syn.

No aké záznamy očitých svedkov máme k dispozícii? Máme svedectvo niekoho, kto osobne spolupracoval s Ježišom, kto načúval jeho učeniu, videl jeho zázraky, bol svedkom jeho smrti a kto ho možno dokonca priamo stretol po jeho údajnom zmŕtvychvstání? Máme nejaké zápisky od „novinárov“ z 1. storočia, ktorí by týchto svedkov preverovali, kládli im náročné otázky a verne zaznamenali to, čo po svedomitej úvahe uznali za pravdu? A ďalšia, rovnako dôležitá vec – ako tieto záznamy obstoja pod drobnohľadom skeptikov?

Vedel som, že práve tak, ako svedectvo Lea Cartera rozhodlo o usvedčení troch brutálnych vrahov, aj záznamy očitých svedkov

spoza rúška dávno zašlých čias pomôžu rozriešiť tú najdôležitejšiu duchovnú otázku. Aby som získal fundované odpovede, dohodol som si stretnutie s uznávaným vedcom, doktorom Craigom Blombergom, ktorý na túto tému napísal knihu *The Historical Reliability of the Gospels* (Historická spoľahlivosť evanjelií).

Blomberg je vysoký a štíhly, má krátke zvlnené hnedé vlasy, sčesané dopredu, kučeravú bradu a okuliare s hrubými sklami bez rámov. Vyzerá byť z tých, ktorí mávajú rozlúčkový prejav pri príležitosti ukončenia štúdia – áno, predniesol ho. Je celosvetovo uznávaným vedcom a vlastní červený diplom z prestížneho seminára, z *Trinity Evangelical Divinity School*.

No ja som chcel niekoho, kto je viac než len inteligentný a vzdelaný. Hľadal som špecialistu, ktorý by sa nevyhýbal detailom a bezstarostne by neodbil námietky k písomným záznamom kresťanov. Chcel som niekoho čestného, kto sa popasoval s najschopnejšími kritikmi viery a kto zároveň hovorí s autoritou, ale bez akýchkoľvek nafúknutých vyhlásení, ktoré skôr uskakujú, než by sa vyrovnávali s kritickými otázkami.

Počul som, že Blomberg je presne ten, koho hľadám, a tak som odletel do Denveru s nádejou, že sa mu podarí nájsť si pre mňa čas. No mal som i pochybnosti, zvlášť od chvíle, keď moje pátranie odhalilo jeden veľmi znepokojujúci fakt, ktorý by si Blomberg pravdepodobne želal nechať utajený: stále si udržiaval nádej, že jeho milovaní športoví hrdinovia z detstva, *Chicago Cubs*, vyhrajú svetový šampionát ešte za jeho života.

Aby som bol otvorený, toto ma priviedlo k istému podozreniu o jeho súdnosti.

PRVÉ INTERVIEW: S TEOLÓGOM CRAIGOM L. BLOMBERGOM

Craig Blomberg je široko-d'aleko považovaný za jednu z najpoprednejších autorít na biografie Ježiša Krista, inak nazývané evanjeliá. Doktorát z Nového zákona získal na Aberdeenskej univerzite v Škótsku, neskôr pôsobil ako starší vedecký pracovník v *Tyndale House* pri Cambridgeskej univerzite vo Veľkej Británii, kde bol členom elitnej medzinárodnej skupiny vedcov, ktorá predložila sériu významných a nadšene prijatých prác o Ježišovi. Za posledných

dvanásť rokov bol profesorom Nového zákona vo vysoko rešpektovanom *Denver Seminary*.

Napísal viacero kníh.² Je členom Spoločnosti pre štúdium Nového zákona, Spoločnosti biblickej literatúry a Inštitútu biblického výskumu.

Ako som očakával, jeho kancelária bola preplnená vedeckými knihami naukladanými v policiach, a dokonca ma môj hosťiteľ privítal v kravate s motívom kresieb rôznych kníh.

V rýchlosti som si všimol však aj to, že steny jeho kancelárie nepokrývali zaprášené spisy dávnych historikov, ale umelecké diela jeho malých dcér. Ich bizarné a farbami hrajúce obrázky gaziel, domov a kvetov tam neviseli nedbalo pripnuté ako chvíľková záležitosť, ale boli pekne zarámované a osobne podpísané Elizabethou a Rachel. Očividne sa s nimi narábalo ako so vzácnymi vecami. Tento muž má aj srdce, nielen mozog, prebehlo mi myslou.

Blomberg sa vyjadruje s presnosťou matematika (na počiatku svojej kariéry vyučoval aj matematiku), opatrne zvažujúc každé slovo, pre svoju zjavnú neochotu narábať čo len s jedným neistým detailom. Presne takého človeka som hľadal.

Keď sa usadil do kresla so šálkou kávy v ruke, uchlípol som si zo svojej, aby som zahnal coloradský chlad. A pretože som cítil, že Blomberg je človek typu „poďme k veci, páni“, rozhodol som sa začať svoje interview otázkami rovno od základov.

SVEDOK HISTÓRIE

„Povedzte mi“, začal som s nádychom vyzývavosti v hlase, „je naozaj možné zostať inteligentným a kriticky mysliacim človekom, a pritom stále veriť, že štyri evanjeliá napísali ľudia, podľa ktorých boli pomenované?“

Blomberg postavil šálku s kávou na okraj stola a uprene sa na mňa zadíval. „Odpoveď znie áno“, povedal s presvedčením.

Posadil sa hlbšie do kresla a pokračoval. „Je dôležité uznať, že prísne vzaté, evanjeliá sú anonymné. No podľa jednotného svedectva ranej cirkvi, Matúš, tiež známy ako Lévi, vyberač daní a jeden z dvanástich učeníkov, bol autorom prvého evanjelia v Novom zákone. Ján Marek, Petrov spoločník, bol autorom evanjelia, ktoré voláme Markovo. Lukáš, známy ako Pavlov ‚milovaný lekár‘, napísal aj Evanjelium podľa Lukáša aj Skutky apoštolov.“